

NAŠA ZVEZDA

LETO VIII.

V LJUBLJANI, 15. NOVEMBRA 1938

ŠTEV. 3-4.

za dijake

Pojdi, sinko moj, na pot...

Kdo se ne spominja z veseljem pesmice, ki ga je pozdravila v slovenski čitanki ob vstopu na srednjo ali meščansko šolo? Mati v skrbeh pošilja sina v svet. Polna je skrbi, kako se bo sin držal v stoterih nevarnostih. In sin pride čez leta nazaj k materi, vesel in samozavesten: »Sin tvoj čisto je pal, a vselej je vstal!«

Pesem veselega gledanja na življenje, pesem optimizma, dobre volje in poguma je torej prva, ki zazveni dijaku, ko odpre svojo čudovito lepo prvo slovensko čitanko.

Skozi vso šolsko dobo, da, skozi vse življenje naj zato spremlja vsakega študenta tole neomajno prepričanje:

Otroci božji smo! Bog nas ljubi bolj, nego more mati ljubiti otroka! Ta vera naj bo središče mojega življenja! Ta vera naj mi kaže v svoji mili, a vendar jasni luči vse, kar se mi bo kdaj pripetilo v življenju. Vse pošilja Bog svojemu ljubljenu otroku, pošilja mu iz ljubezni. Res se nam dostikrat na prvi pogled zdi, da nas je zadela huda nesreča. Toda čez nekaj časa, morebiti šele čez nekaj let, se pa izkaže, da je tako moralo priti, da je bilo to za nas nekaj dobrega, v čemer smo prvotno gledali nesrečo. Mladi ste še, prijatelji moji; toda tisti, ki vam to piše, vam govori to kot izkušnjo desetletij. In slednjič: če bi se tudi kaka stvar ne izkazala že v življenju kot dar dobrotne roke božje, bomo pa to spoznali takrat, ko bo obrisal Bog vse solze z naših oči.

Zato pa pojdi v življenje z veseljem, brez nepotrebnega strahu! Ne gredi si mladih let z doomi in s kujanjem, ki slabo pristoji človeku v zori življenja. Saj hodi s teboj Bog, ki vodi tvoje korake in ki ti pomaga vstati, četudi se človek včasih spotakne. Dokler z veseljem misliš na Boga, ki vodi s teboj, dokler živo čutiš njegovo bližino, dokler zaupaš vanj — naj bo vesel tvoj korak. In tako pojdi s tiho srečo v srcu na življenje pot in Bog bodi s teboj!
D.

Uvod v nekaj drugega

Bil sem v osmi. Pred leti sem neke zapisal, da je oktava leto božjega Bobiskanja. Ob tem prehodu čaka Kristus na vsakega izmed nas. Takrat v oktavi tega nisem čutil. Bilo je to najveselejše leto moje študentske mladosti. Saj se ves čas ni nič posebnega primerilo. A vendar sem čutil, da se kljub vsemu zunanjemu miru nekaj važnega dogaja. Danes vem, da ni šlo samo za običajno poklicno odločitev, ki je najbolj vsakdanja stvar na svetu. Ob prehodu je stal Kristus in je čakal: ne samo na mojo svečeniško obljubo, ampak name samega, na mojo človeško besedo in zvestobo. Prav blizu Njega je morala biti Mati nas vseh. In to bi vam, dragi mladi prijatelji, rad povedal.

Stanoval sem pri stari preprosti ženici, ki je prišla s svojim bratom duhovnikom iz Češke k nam med slovenske ljudi. Dolga leta je stregla v podeželskem župnišču. Na svojega brata je bila nemalo ponosna. Po njegovi smrti se je preselila v Ptuj, kjer je postala dobra študentska mamica. Govorila je čisto svoj jezik, ki ni bil ne češki in ne slovenski. Študentom je bila ta govorica izredno dobra zabava. Kdor je pri njej stanoval, se ga je počasi navadil in je na posebnosti pozabil.

Z mano sta stanovala dva nižješolca. Eden je bil tedaj v prvi, drugi se je z drznostjo in bolj površnim študiranjem zaletaval v znanstvene utrdbe drugega razreda. Prvošolec je bil še čisto otrok. Spal je v otroški postelji, ki je bila zavarovana z mrežo. To so mu pripeljali z doma. Drugošolec se je tej nežnosti bolj muzal kakor pa jaz. Gospodinja je na oba otroka zelo skrbno pazila. Meni pa je dajala toliko svobode, kolikor sem si je hotel vzeti.

Večer smo vedno lepo zaključili z molitvijo. Po opravljenem delu v kuhinji je prišla z velikim molitvenikom k nam v študentsko sobo. Nekam boječe je obstala pri vratih in me je vprašala, ali bi lahko začeli. Potem smo kar okrog mize pokleknili in molitev se je pričela. Ne smem trditi, da je bila kratka. Tudi bi ne upal reči, da nas je gospodinja s svojim prihodom bogve kako razveselila. Psihologija mladih ljudi ji je bila pač povsem tuja učenost. Kar je bilo prav zanjo, je moralo biti dobro tudi za nas. Zame večerna molitev ni bila obligatna. Tudi v tem mi je dobra ženka puščala vso svobodo. Prvi večer mi je nekam plaho povedala, da ima z onima majhnima študentoma večerno pobožnost. Meni pa da pušča prostost. Ko sem rekel, da bom molil ž njimi, je bila vidno vesela. Menda se ji je dozdevalo, da se je po tem odgovoru rešila nekega strahu, ki bi jo sicer vedno mučil.

Tako je prišlo v našo študentsko preprostost nekaj malega družinske toplote. Dom to še dolgo ni bil. Stara gospodična ga ni mogla priklicati niti s svojo večerno molitvijo. Mi pa smo bili za to še vse preveč samo deca.

Včasih sem ob teh večernih urah mislil na svoj dom. Brez domotožja, brez pravega hrepenenja, brez globoke zavzetosti. Tako utegneš misliti na karkoli. Večer sam zbudi odmev nečesa znanega in podobnega.

V globine naša molitev ni šla. Vsaj navadno ne. Ostala je študentsko nagla, površna; nekam prazna in suha. Vendar si tega nisem nikoli očital. Bil sem v tistih letih, ko začne ponos dobivati svojo pravo obliko. Poleg tega se mi je vedno dozdevalo, da sem v tej molitveni skupnosti samo gost. Povabili so me in sem prišel povsem svobodno. Zato smem opazovati, zato smem biti notranje odsoten in neprizadet. Tako je res šlo vse nekam mimo mene. Čudil sem se naravnost nemogoči govorici stare gospodične, blebe-

tanju obeh študentkov in svoji lastni ponosni učenosti. Počasi pa je prišlo v to opazovanje še nekaj drugega. V dolgem nizu zdrdranih besed se je začelo nekaj svetlikati. Prisluhnil sem, da bi spoznal to novost. Bili so nekateri nazivi iz lavretanskih litanij. Ne vem, kaj je povzročilo to rahlo začudenje. Morda skrita poezija, morda misel na mater, ki sem jo imel rad. Morda kakšen opomin izza mladih let, ki je opozarjal, da je Marija najboljša vodnica in edina Mati, ki more pomagati, ko je najmanj upanja. Besede so začele dobivati neki smisel, ki ga poprej nikoli niso imele. Trkale so na srce, na razum in na voljo. Nekdo je hotel postati gost v moji notranjosti, kakor sem sam gostoval pri teh preprostih molilcih. Ali Mati sama? Ali ne stoji za njo vedno Gospod Kristus sam? Torej je trkal On sam... Stal je ob prehodu v resnično življenje mladega človeka in je čakal.

Vedno več lepega sem opazil v litanijah Matere božje. Neka svojevrstna, lepa in čista življenjska modrost je zvenela iz teh v teku stoletij iz sto in sto src pobranih besed. Nekaj materinsko dobrega, ljubeznivega in veselega mi je prihajalo nasproti.

Zopet smo klečali okrog svoje študentovsko zlorabljene mize. Bil je večer in luč je tiho svetila v našo površno zbranost.

»Nocoj so zopet Marijine litanije,« sem dejal, preden smo začeli. »Ali bi lahko jaz molil naprej?«

Gospodinja je bila začudena in vesela obenem. Dala mi je molitvenik in pokazala stran. Potem smo molili. Morda je bila ta večer gospodinja bolj raztresena kakor mi.

Potem je tako ostalo. Večeri z lavretanskimi litanijami so bili moji. Dobra ženka je z veliko skrbjo pazila, da je moja pravica ostala nedotaknjena.

»Nocoj so zopet 'vaše litanije' na vrsti.«

»Moje litanije«. Lepa beseda, povsem nepravilna in vendar čudovita.

Danes sem trdno prepričan, da se je tiste večere dogajalo nekaj pomembnega. Vsaj zame je imelo pomen in smisel. Zato čutim, da sem dolžnik tudi tem lepim litanijam. In če je slovenskim katoliškim študentom kaj za mojo besedo, bi bil pripravljen, da jim o teh čudovitih nazivih povem nekaj svojih preprostih misli. Izbiral bom po svoji volji in po svojem redu.

Stanko Cajnkar.

Glasovanje

Pierre l'Ermite pripoveduje:

Ura v zvoniku udari pol petih. Vrata gimnazije se sunkoma odpro. Iz šole stopi gimnazijec ves rdeč in razburjen. Za njim še drugi in tretji in četrti. Pridruži se jim še nekaj večjih z aktovkami v rokah. Vsi so v tistih letih, ko otrok raste v fanta. Veliki in suhi, z dolgimi nogami še ne vedo kaj početi in tudi s prvim mahom pod nosom ne. Med basovske glasove se še meša nekdanji sopran.

»Jaz pravim: Bog biva.« »Jaz pa trdim, da ga ni.« »Kaj pa dokazi za bivanje božje pri verouku?« »Ti so neumni.«

Ne da bi se za koga brigali, gredo med živahnim razgovorom in mahanjem z rokami dalje.

»Pa če bi ti jaz rekel, da se je ta hiša sama naredila, kaj bi mi ti odgovoril?« »Kaj bi odgovoril?« »No?« »Seveda, to je čisto druga stvar.« »Dobro. Milijonkrat teže pa je zgraditi naravo in svetove kakor hišo.

Če pa je bilo treba za hišo zidarja in za skrinjo mizarja, koliko bolj je bilo šele potrebno najvišje bitje za nebo in zemljo.« »Taki dokazi so bili dobri v srednjem veku.« »To ni noben odgovor, prijatelj.« »Kdo pa ti sploh pravi, da svet biva? Kdo mi dokaže, da sploh jaz bivam? Mogoče sem samo senca, ki sanja, kakor pravi Platon.«

»Halo, dolgin, daj no gledati, kod stopaš.« Fant se je zdramil. Kmalu bi se v nekoga zaletel. »Torej vidiš, da svet biva.« »Že mogoče. Toda kdo mi dokaže, da je prav tak, kakor ga mi zaznavamo.«

Preden gredo narazen, se usedejo še na klop ravno nasproti gostilni, kamor so radi zahajali. Vendar pa je bilo vprašanje tako važno in bi ga gotovo ne mogli rešiti z debato, zato pa se zedinijo, da bodo glasovali, saj je večina v modernih časih največji dokaz, da ima kdo prav. Vsi so za glasovanje. Aktovke položijo resno na klop.

Eden reže listke, drugi pripravlja svinčnik. Glasovanje se začne.

Noč lega na zemljo. Na modrikastem nebu se v neskončni daljavi zasvetijo prve zvezde. In ob tem veličastnem prizoru, ki je že od nekdaj silil človeka na kolena, polaga sedem suhih gimnazijcev glasovnice v kapo.

»Dva: za — pet: proti.«

O, vi vsi, ki jokate, ki trpite, ki svoje oči obračate k nebu v misli, da vas tam čaka pravično plačilo za solze, pustite vsako upanje! In vi, ki ste v tihi sreči poklekali pred jaslice, pustite te sanje lepe mladosti. Padla je velika odločitev: Boga ni! Tako je odločilo na klopi pred gostilno glasovanje petih gimnazijcev naših dni...

Kje je pot iz dušne stiske

Da niso ljudje v prehudih dušnih stiskah, pravite? — Ni res. So. In če bi jih ne bilo, zakaj zanka, strup, strel, skok pod vlak? Zakaj dan na dan to — do groze? Če to niso stiske, ne vem za nobeno. Ali je pot iz njih? Ljubki, odlični pisatelj, ki si se to leto poslovil s svetom, ti, ki si napisal povest o zajčku in roman o deklicah Almaidi in Mariji, Francis Jammes, povej nam kaj o svoji poti iz dušne stiske!

»Jasno še vidim, kako sem ležal tistega dne na postelji, v telesni in dušni stiski; ponižan, beden, ves strt. Ko sem po kakih dvajsetih minutah planil kvišku, sem izjecljal (solze so me dušile): To mora biti — ali pa je vse skupaj nič.

»To« — kaj neki? — Katoliška, apostolska, rimska Cerkev.

Tisto nedeljo sem šel v Bordeauxu v stolnico, da prejokam mašo. Na dnu vsega mojega bistva se je zganilo veselje. Prvikrat v življenju sem začutil, jaz — pogan, v svoji duši božji dih — in prvega sem spoznal tebe — Oče. In sedaj? Spoved, obhajilo? — Ni mogoče. Strašna stiska! Toda zahrepenel sem po Bogu in šel po gadih in trnju z zaupanjem k Njemu. 7. julija 1905 sem se spovedal in prejel sv. obhajilo, ko je Paul Claudel pri maši ministriral.«

Veliki konvertit je sam dodal iz knjige Kempčana (navedeno po prevodu iz leta 1788): »Jest sim, kateri eno ponižno dušo na en sam bart pouzdignem, de tu ošafanje večne resnice veliku bel zamore zapopasti, koker de bi eden deset lejt se v šulah učil.«

Je torej pot iz dušnih stisk, ki so prebridko grenke. Stokrat hujše pa je gorjé, kdor izgubi Boga in z njim edino rešno pot.

F. S. F.

Praga: Hradčani s katedralo, v kateri počiva sv. Václav.

Češkoslovaška hoče začeti novo republiko z Bogom

I.

Po strašnem porazu, ki so ga velesile prisodile Češkoslovaški, se je tudi v tej državi, ki dvajset let ni bila naklonjena katolištvu, vzbudil velik religiozni duh ter začel oblikovati sedanje javno življenje. Toda ta duh ni le posledica strašne nesreče, ki je zadela sosedno republiko nekoliko tudi zaradi njenih zvez s sovjetsko Rusijo — to je veljalo Nemčiji vsaj za pretvezo za napad, čeprav so v ozadju morda še usodnejši načrti! — temveč se že vse zadnje desetletje budi v srcih Čehov novo spoštovanje do Cerkve in njenega poslanstva, pa tudi spoštovanje pred kulturo, ki jo je Cerkve na Češkem ustvarila tekom svojih dolgih stoletij. V zadnjih letih se je močno obnovil svetovaelavski kult, to zlasti po svečani proslavi tisočletnice sv. Václava leta 1929., ko je bil tudi velik katoliški shod v Pragi ter se je tam vršila svetovaelavska razstava, ki jo je organiziral veliki pomožni škof Podlaha, eden poslednjih čeških vseznalcev. Ta razstava je pokazala, kako plodno je bilo krščanstvo za češko kraljestvo v preteklosti ter koliko narodne zavednosti je bilo v kultu čeških svetnikov, ki je naredilo za ohranitev češke narodnosti v najtežjih časih več, kakor pa smo si mislili in kakor so mislili tisti, ki so se borili proti svetovaelavski tradiciji in za husitsko tradicijo.

Kako je bilo ob prevratu pred dvajsetimi leti na Češkem, vemo prav dobro: saj so tedaj z očitnim sovraštvom in javno podporo divjale tolpe protikatoličanov, podirale kipe sv. Janeza Nepomuka ter podrle prav pred dvajsetimi leti, 5. novembra 1918, veliki Marijin steber na Starem trgu pred Tynsko cerkvijo nasproti magistratu in to v veliki stotisočglavi demonstraciji kot »spomenik češke sramote«! In to dejanje so javno proglasili za največje dejanje republike, kot simbol, da je za vedno zmagala demokracija, socializem in brezbožje, oziroma protikatoliška politika. »Proč z Rimom«, »Za Avstrijo uničimo še Rim!«, to so bila gesla tistih dni, ki so vodila tudi po svoji smeri javno življenje: odstranili so križ iz šol, laicizirali zakon in javno življenje, odpravili praznike in sploh katoličane začeli imeti za manjvredne državljane. Toda to je trajalo samo nekaj let. Zvesta politika katoličanov do države, sodelovanje in soodgovornost za vse

je tudi politike sprijaznila s katoličani v politiki, kar je preprečilo kulturni boj, ki se je že vnel. Saj je zaradi oficijelne udeležbe češke vlade na Husovih proslavah, za katere je Masaryk razobesil zastavo, zapustil papeški nuncij Marmaggi Prago ter je kazalo, da je to napoved vojne. Tedaj pa je posegel Masaryk vmes in preprečil kulturni boj ter s tem naredil dejanje, za katero so mu katoličani še vedno hvaležni.

Tako je bila ta »naboženska« kriza na vrhuncu nekako leta 1925. — Od tedaj se je začelo dvigati versko življenje in leta 1929. se je že vršila prva vsedrjavna razstava dobe sv. Vavla na Hradčanih, ki je odkrila večini Čehov pomen katoliške predhusitske dobe in jo pokazala v povsem novi luči. Največji češki zgodovinar prof. Pekař je napisal jubilejno monografijo o sv. Vavlu, kjer je dokazal, da je bilo največje dejanje svetega vladarja to, da je prevzel katolištvo, tedaj moderno strujo v zapadnem svetu, jo širil med svojimi podložniki ter s tem odvrnil od sebe usodo baltskih Slovanov, ki so v upor proti katolištvu pod ognjem in mečem križarskih napadov izkpraveli in se potopili v nemškem morju. Čehi je rešilo te usode prav katolištvo, ki ga je uvedel sv. Vavla. Vsa zgodovina Češke po sv. Vavlu priča o koristi, ki jo je država imela od katolicizma, in o propadu njene moči, kadar je propadal katolicizem. td.

Iz življenja za življenje

V naslednjih vrstah hočem pripovedovati o resničnem diaku. Star je Z let, stanuje v mestu Y in hodi v šolo X. Ker iz teh podatkov ni mogoče nastaviti tri enačbe, da bi rešil tri neznane, zato me veseli, da bo ostal diak moj skrivnost. Kljub temu bom dodal še nekaj njegovih lastnosti. Vendar sem prepričan, da ga tudi te ne bodo izdale.

Diak, ki nanj mislim, v šoli srednje dobro zdeluje. Ne morem reči, da je nadarjen, pa tudi ne, da ni nadarjen. Za noben predmet se posebej ne zanima. Pa vendar toliko, da vprašan povoljno odgovarja. Njegovo vedenje je na zunaj neoporečno. O, ta neoporečnost! To je tista lastnost nekaterih ljudi, ki daje resnemu vzgojitelju največ misliti.

Kdor je neoporečen, z disciplino ne pride navzkriž. V obraz tudi nikomur ne pove, kaj misli. Vse, kar zahteva šolski red, izvrši po črki. In vendar: Poglej obraz! Opazil boš cinično sarkastične poteze, ki se prelivajo v neko vzvišenost in oddaljenost, največkrat nedostopnost. Takoj čutiš: tu se vsaka beseda odbije na zunanosti. Noben nauk in nobena resnica ne more posijati v notranjost. Duša je zaprta. Kje je skrivnostni ključ do nje?

Ne morem točno povedati, česa bi diak ne delal prav. Saj je neoporečen. Samo to čutim, da nekaj tam zadaj v njegovi duši, česar ne dosežejo ne besede in ne paragrafi, ni prav. Od kod to vem? Neoporečnost se ne dá potvarjati. Kjer je pristna, tam sije iz obraza radost, zaupanje, odkritost. Kjer je narejena, odseva skritost, meglenost in v ozadju kakor posmeh: češ, pa mi le nič ne moreš! Kaj je tam zadaj za to narejeno neoporečnostjo? To bi končno še slutil. Toda kako priti do te plahe, ubegle duše?

Sam ne morem. Takoj bi začela igrati skrivalca in lovilca. Nastalo bi brezuspešno tekanje. S tovariši ni nič. Kdor se mu zaupa in kdor ima dostop do njegove notranjosti, je sam prav tak.

Med menoj in tem opisovanim diakom je nemo razmerje. Občujem samo z njegovo neoporečnostjo. Njegova duša je takrat daleč in odsotna.

Če me včasih le pograbi nepotrpežljivost in mu povem, kaj mislim, tedaj je dijak užaljen in se začne zagovarjati. Ponuja mi svojo neoporečnost, ki nima nobenega madeža. Čudi se, kako da nad njim dvomim. V zaprtem gradu in izza obzidja njegove neoporečnosti pa se zmagoslavno smeji njegovo pravo in resnično bistvo. Saj to je kakor uspeh igralca, ki je v svoji vlogi ganil poslušalca. In vendar vem: poleg igralca, oziroma zadaj za igralcem je pravi človek. Do njega bi rad, pa ne morem.

Zdi se mi, da ni samo en dijak tak. Kar v tip dijaka že prihaja. Današnja vzgoja jih proizvaja na debelo. Najprej je dvoličnost, potem pride neiskrenost in v obrambo neiskrenosti neoporečnost. A žal, ta neoporečnost je narejena. Ker je narejena, ni zdrava, ni naravna. Vsako dobro seme se v njej zaduši. Bog pomagaj!

Pavel Slapar.

Zvestoba dveh slovenskih velikanov

Bilo je pred petnajstimi leti.

Iz Rima je zaupno prišla resna vest, da je že sklenjeno, da bo moral nadškof Frančišek Borja Sedej odstopiti. Šel sem k njemu, ki mi je bil v važnih rečeh vodnik in prijatelj. Ko sem stal pred našim knezom, ki so mu težka leta upognila ramena, a mu niso pogasila čistega ognja v jeklenih očeh, sem občutil, koliko izgubi katoliški slovenski rod, če pade ta veliki škof.

V nekaj besedah sem mu predložil prošnjo, da smem posredovati, da se ta velika nesreča za naš rod zabrani. Pomolčal je in prijel z rokama naprsni križ. Iz izrazitega, nagubanega obraza so se zabliskale žive oči in je rekel: »Storite vse, kar je v prid sveti Cerkvi!« In dal mi je znamenje slovesa.

Drugi dan sem stopil v veliki, svetli dvorani škofijskega dvorca v Ljubljani pred škofa Jegliča. Vedno je nas, zamejne Slovence, z iskreno ljubeznijo sprejemal, čutili smo utrip njegovega velikega, vseslovenskega srca. »No, kaj mi prinašate?« je prijazno vprašal. — Razložil sem mu dokazane novice, da se izvaja pritisk, da mora nadškof Frančišek B. Sedej odstopiti, ker je Slovenec.

»To je huda reč, to ne sme biti!« je živahno vzkliknil škof. »Bom sporočil svetemu očetu, da bi ta prisilni odstop vzornega in zaslužnega nadškofa silno škodoval dušam. Ne, ne, naš metropolit bo ostal na mestu. Boste videli, da nas bo sveti oče uslišal. Veste,« je zamišljeno dodal, »jaz imam tudi oseben dolg pri nadškofu Sedeju. To je velik mož, značajan mož, svet mož. Za časa majske deklaracije je avstrijska vlada mene hotela izgnati iz ljubljanske škofije v neki samostan. Komaj nadškof Sedej to zve, že napiše cesarju pismo, v katerem pravi: »Če mojega sufragana ljubljanskega škofa Jegliča zaprete, bom jaz, metropolit ilirski, v znamenje protesta odstopil.« Na to odločno pismo je dunajska vlada od svojega naklepa odstopila in jaz sem mogel voditi naprej boj za našo dobro stvar.«

Škof Jeglič je čez nekaj dni že stal pred papežem. Njegovi prepričevalni, temeljiti dokazi so imeli uspeh. Nadškof Sedej je še dolgo vrsto let vladal goriško nadškofijo in do zadnjega diha branil naravne pravice slovenskega ljudstva v Cerkvi.

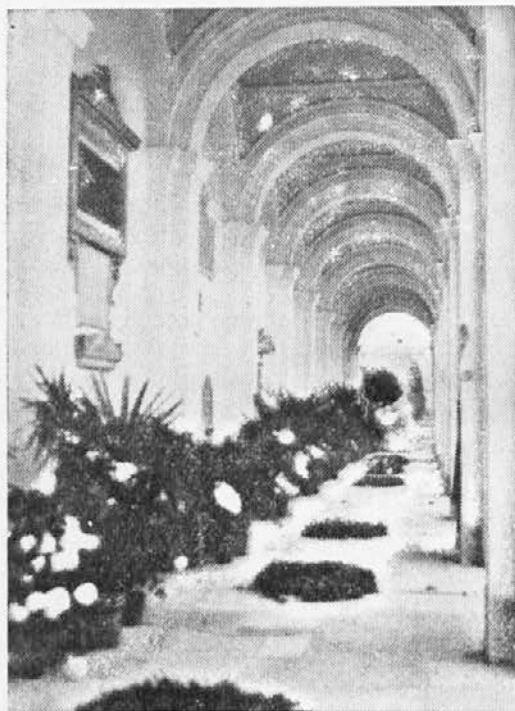
Škof Jeglič je tako svojemu pobratimu povrnil svoj dolg. Zvestoba teh dveh velikanov je rodila neizmerne sadove slovenskemu vernemu ljudstvu. Soški.

Obiskal sem jih

Govori tiho, tiho... Tudi korak naj bo pridušen, kajti »Navje« je posvečeno, kakor tisti čudoviti kelih rimskega Pantheona, kjer se zgubi v valovih svetlobe, ki lije od stropa v kristalno, negibno prostorje, kakor bazilikalna svečanost boječe-gotske S. Croce v Cvetnem mestu na obali Arna, kjer sanja veliki Kipar o »svoji nevesti« S. Marii Novelli...

Glej, sem so se zgrnili, ko so utrujeni od dolge, tavajoče hoje zablodili v kraljestvo senc. Stebraste arkade so dvignile svoje timpanone in svode nad njihovimi telesi in nemi nagrobniki so kakor žalostni stebri na razvalinah grških hramov.

Cerkvica tam na koncu pokopališča je pod modrim nebom kakor legendarna, med italijanskimi cipresami sanjajoča kapelica Matere božje z angeli.

Med vonj cipres se meša duh sveč in ožganega olja, ki cvrči v steklenih kozarcih.

Iz svojih bohinjskih gora in od radostnega parnaškega studenca se je sklonil Valentin Vodnik v to svoje poslednje bivališče, da se napije iz studenca večnosti. In pred Čopom, »velikanom učenosti«, se je zaprla zemeljska knjiga, reka je zavalovala nad njim in mu pričarala zeleno opojnost in pred njim se je razgrnila poslednja knjiga.

»Dopisal si in pisano ti je!« je pozval bojevitega Antona Aškerc božji glas. Borba z Bogom je težka in brezplodna — zakaj nam nisi zapel še balade o ubogem, zaslepljenem duhovniku, ki je izgubil Boga in si je potem še nalašč sam oči zavezal, da bi ga več ne našel?

Prestopili so prag večnosti življenjsko razklani Levstik in Jurčič in Jernej Kopitar, ki se je šele mrtev vrnil v dvakrat blagoslovljeno slovensko zemljo. Utihnila je lira bratov Cimpermanov in božji slavi služeča pesem Gregorja Riharja je izzvenela v poslednji akord.

»Kako si doigral svojo vlogo, svobodomiselni Anton Tomaž Lin-

hart, historik in komediograf slovenski? Ali imaš pogum, da bi zaklical: »Ploskajte, komedija je končana!«

Popisan obelisk straži poslednje bivališče dr. Janeza Bleiweisa, katerega niso vsi visoki naslovi mogli obvarovati pred dihom smrti. Zavrtel se je vijak in odbrnel poslednjo pesem svojemu izumitelju Reslju, ki se je daleč od rodne češke zemlje sklonil v poslednjo skrivnost.

Škof je odložil svoj prstan in pastirsko palico. Janez Zlatoust Pogačar, počivaj v miru!

Počivajte v miru vsi slovenski preroki in vodniki, sanjajte večne sanje v tistem tistem kotu slovenske zemlje za svetim Krištofom, v senci cipres in mar-morja ter pričakujte tisti veliki dan, ko

v grozi smrt se bo čudila,
ko bo stvar se spet zbudila,
da pred sodbo bo stopila.

M. M.

Tvoj molitvenik

Dober molitvenik je nujno potreben. Ne verjemi si, da znaš res sam po svoje najboljše moliti. Molitvenik je vedro, s katerim dvigaš iz globokega vodnjaka mašne skrivnosti. Pa kakšne molitvenike prinese včasih dijak s seboj k maši! Najrajši ima seveda takega — če ga že ima — da gre lagodno v žep, tako da ga človek niti ne čuti ne. Najboljši molitvenik bi bil po njegovem prepričanju tak, ki bi bil kakor notes. Dekleta imajo pa najrajši takega, ki jim v torbici vzame toliko prostora kakor ogledalce! Kaj je v takem molitveniku, se jim ne zdi važno, samo da je knjižica drobna in lepa! Zato si dijak misli, da je vse dobro, kar more najti na stojnici. Marsikdo ima še vedno tisti molitvenik za najboljšega, ki mu ga je kupil birmski boter na stojnici, ko je hodil v drugi ali tretji razred ljudske šole. Lahko so taki molitveniki lepi, toda za dijaka niso! Tudi »Pri Jezusu« iz ljudskošolskih let je zate kot dijaka premalo. Najmanj je to, da ima tvoj molitvenik liturgično mašo, vsaj v slovenščini, to je mašo, kakor jo — vsaj v stalnem delu — moli duhovnik.

Med slovenskimi so zato za dijaka tile molitveniki pripravi: Večno življenje, Svete maše Vitala Voduška in novi krasni molitvenik dr. Vrečarja **Kristus kraljuj**. Sodobno liturgično gibanje spretno uravnava, dijaka njemu primerno uči, kako naj moli, se udeležuje maše, zakramentov, pobožnosti, svete pesmi poje (145 napevov z notami!). In če že do nobenega teh molitvenikov ne moreš, vzemi k maši s seboj vsaj Družinski molitvenik, ki ga je izdala Mohorjeva družba.

Pa niti ta ali oni imenovanih molitvenikov ni še zate ideal! Vzor za dijaka je samo — latinski misal. Vsaj do konca gimnazije si privarčuj 100 din, da si ga moreš kupiti, in ti bo zakladnica za vse življenje. Nič ne dé, če ne znaš dobro latinski, prav ob misalu se boš navadil. Noben prevod ne doseže klenosti in čara latinskega izvirnika, zato tudi ne odtehta misala, kakor ga rabi cerkev. Pri tihih mašah se boš z latinskim misalom v rokah najlažje tesno združil z duhovnikom, kakor ministrant boš povezan z njim. To je velika služba! Pri »latinskih« mašah pa boš lahko sledil petju pred oltarjem in na koru ter boš vse razumel. To pa je dragoceno. Maša te bo vzgajala, vedno privabljala in polnila z nadnaravno hrano liturgične besede.

Dr. J. P.

Pax Romana v Sloveniji

Konec avgusta t. l. se je vršil v Sloveniji (Rogaška Slatina, Bled, Ljubljana) 17. kongres Pax Romane, mednarodne organizacije katoliških dijaških narodnih zvez, ki ima svoj sedež v Fribourgu v Švici. Kongres je privabil v Slovenijo okrog 250 udeležencev — zastopnikov 20 katoliških narodnih zvez, članic Pax Romane.

Slovenci smo ponosni, da je vodstvo Pax Romane izbralo za svoj letni kongres našo lepo, drago Slovenijo in zaupalo organizacijo kongresa Slovenski dijaški zvezi, matici in predstavnici slovenskega katoliškega dijaštva, ki je to težavno in odgovornosti polno nalogo rešila v splošno veselje in zadovoljstvo udeležencev ter v čast vernemu in poštenemu slovenskemu narodu.

Središče kongresa je bil Bled, kjer so se vršila glavna zborovanja s predavanji in razgovori o zelo važnem predmetu: Katoliški dijak in komunizem. — Bled s prelepim jezerom in častitljivo otoško cerkvico in čudovito okolico — podoba raja — je bil kaj primeren krajevni okvir za zborovanje mednarodne katoliške dijaške mladine in njenih voditeljev. Ta izbrana mladina, prekipevajoča od mladostnega življenja, polna duha Kristusovega, je nevsiljivo širila okrog sebe blagovest Kristusovega nauka, izžarevala njegovo radost in srečo s svojo zbranostjo in resnostjo, pa tudi s svojo veselo šegavostjo in vedro nasmejanostjo in tako z najbolj prepričevalno močjo izpovedovala nauk katoliške Cerkve o duhovnem bratstvu in edinstvu vseh narodov v Kristusu. Mnogo prelepih spominov in veselih spoznanj nam je ostalo od tega lepega kongresa, najgloblje in najbolj osrečujoče pa je bilo doživetje odrešilne resnice, da krščanski nauk o miru in ljubezni med narodi zares živi med katoličani raznih narodov širom po svetu in ustvarja v njih prave brate in sestre. Vse narodnostne razlike in jezikovne meje so se tukaj ob prvem svidenju umaknile iskreni neposrednosti in zaupnemu občevanju, razne politične in gospodarske razlike, ki v uradnem občevanju narodov igrajo odločilno vlogo, pa so izginile ob prvem odkritosrčnem srečanju kakor sence pred svetlobo. — V času kongresnih dni so se stkale med udeleženci raznih narodnosti in držav tako tesne in iskrene srčne vezi prijateljstva in ljubezni, da so se nam ob slovesu orosile oči in smo si stiskali roke in se objemali kakor rodni bratje ter si zagotavljali nepozabnost in trajnost najgloblje doživetega bratstva v Kristusu.

V tej prelepi mednarodni mladini smo spoznali oživljajočo idejo miru med narodi, ki smo zanj ravno v tistih dneh nevzdržne napetosti in sovražnosti med narodi tako trepetali. Samo resnično krščanstvo s svojim naukom o bratski slogi in božjem otroštvu vseh narodov more dati ljudem in svetu pravi, trajni mir. Razširjati in gojiti to osnovno krščansko idejo med mladino vseh narodov, to je prvi in najvišji namen Pax Romane. Že njen naslov, ki pomeni »rimski mir«, nam izraža osnovno idejo njenega delovanja in njeno najmočnejšo gibalno in osvojevalno silo: delovati za mir Kristusov v kraljestvu Kristusovem, ki ga že skozi devetnajst stoletij svetu oznanjajo vidni namestniki Kristusovi na zemlji in poglavarji Kristusove Cerkve, rimski papeži.

Pred seboj in med seboj smo gledali katoliško dijaško mladino iz vse Evrope in celo iz Azije in Amerike in doživljali njeno živo, mogočno katoliško zavest v vsej polnosti in radosti. Prepričala nas je do dna duše o živi sili katolištva in nam v dneh trepetanja za mir dala svetlo, neomajno zaupanje, da Kristusovo kraljestvo nevidno raste med nami in nam prinaša Kristusov mir. — Kdor koli iskreno misli in čuti in zna ceniti vrednost miru, ta more samo iz vseh moči želeči, da Pax Romana uspeva in v svoje veliko delo pritegne čim več mladine širom po svetu. Iz te mladine bodo zrastle voditelji narodov in državniiki, ki bodo na drugačni podlagi in s povsem drugačnim prepričanjem delovali za mir in ga branili pred izzivalci, ki hujskajo narod proti narodu in ga mečejo v bratomorno klanje, najbolj poniževalno in omadeževalno početje.

Naj živi Pax Romana in božji blagoslov spremlja njeno delo!

Dr. M. W.

Značaj pomenja iniciativo duha v borbi z mnenjem sveta; sprostitve volje iz čutne vezanosti; dvig duše nad nasiljem trenutka. (Foerster)

Odvetnik

Zakon o odvetnikih prav lepo označuje pomen in naloge odvetniškega stanu. Odvetništvo je poklic javnega reda. Odvetnik naj s svojim strokovnim znanjem vestno in pošteno pomaga poedincem s pravnimi nasveti, vpliva naj na pomiritev strank, med katerimi vlada spor v pravnih razmerjih in koristih; zastopa naj v sporih pred sodišči pravdne stranke in brani njih upravičene koristi, pomaga naj do pravilne in pravične sodbe z uporabljanjem zakonov pred sodnimi in drugimi državnimi in samoupravnimi oblastmi.

Kakor ima duhovnik vzvišeno in sveto nalogo v dušnem pastirstvu, zdravnik v telesnem zdravilstvu, tako ima odvetnik v pravnem in socialnem življenju lepo, težko in odgovorno nalogo, ki zahteva veliko vestnost, natančnost, primerno zmožnost in široko pravno znanje.

A ni zadostno, da odvetnik zna vse panoge prava. Pozna naj tudi jezike strank, katere zastopa. Za slovenskega odvetnika, ki živi na važnem mednarodnem trgovskem in kulturnem križišču, je nujno potrebno, da obvlada poleg materinega jezika tudi popolnoma srbohrvaščino in vsaj še nemščino. Znanje italijanščine in francoščine mu odpre pogled v obširno in bogato strokovno pravno literaturo dveh zapadnoevropskih narodov. Znanje prve mu zelo koristi tudi pri poklicnem delu.

Odvetnik se mora izražati spretno, gladko in urno v pisavi in besedi. Komur težko in neokretno teče jezik, mu manjka zelo važna odvetniška lastnost.

Zelo potrebno je tudi znanje stenografije. Pri razpravah je treba zapisovati izpovedbe prič, strank in nasprotnikove navedbe. V pisarni mora odvetnik pogosto sam zapisovati informacije, ker mora v sedanjih gospodarsko težkih razmerah večinoma uradovati le z eno pisarniško močjo in jo zaposliti z drugim delom, včasih je pa informacija skrajno zaupna in stranka želi toliko diskretnosti, da naj o njej ne izve niti uradnica. Zato je zelo priporočljivo, da se odvetnik usposobi tudi v tipkanju na pisalnem stroju.

Zelo koristi odvetniku tudi poznanje psihologije. Opraviti ima z ljudmi raznih stanov in naziranj, različnih starosti, temperamentov in značajev. Potreba mu je pravilne in natančne presoje in pojmovanja zlasti v težjih in obširnejših civilnih in kazenskih zadevah. To mu pa omogoči le bister, psihološki vpogled v dušo strank in v celoten milje pravne zadeve.

Potrebno je poznanje gospodarskega, zlasti trgovskega, združnega in socialnega življenja. Odvetnik ima velikokrat opraviti s trgovskimi, obrtnimi in delavskimi spori. Zato se mora seznaniti ne le s tozadevno pravno literaturo, temveč mora imeti tudi neko splošno izobrazbo v teh panogah.

Priprava na odvetniški poklic je precej dolga. Po končanem pravnem študiju je treba vršiti eno leto brezplačno prakso na sodišču, štiri leta pa pri odvetniku. Svoječasno se je zahtevalo šest let prakse in doktorska diploma. Odvetniški izpit, ki ima za predmet obširno tvarino iz civilnega, kazenskega in upravnega prava, je precej strog.

Odvetniški poklic zahteva dober spomin, ostroumnost, diskretnost, zelo veliko pridnosti in delavnosti, dobre živce in ekonomično izrabo časa.

Gmotno si dober odvetnik ustvari lahko boljšo eksistenco. Na splošno pa odvetniški stan danes ni dobro situiran, ker vlada znatna konkurenca, ima pa eno prednost, da je neodvisen.

Kdor ima potrebne lastnosti in si je ohranil idealizem mladih let, kdor je v luči vere pripravljen na delo in tudi na požrtvovalnost, lahko s svojimi zmožnostmi in izobrazbo veliko koristi in pomaga v javnem delovanju zlasti na deželi med kmečkim in delavskim ljudstvom.

Kdor čuti v sebi veselje in poklic za odvetniški stan, se bo pričel že zgodaj nanj pripravljati, uporabil bo že gimnazijska leta za predizobrazbo. Učil se bo pridno jezikov, stenografije, vadil se bo v govorništvu teoretično in praktično in čital najboljša literarna dela, da si ustvari široko izobrazbo.

Če se bo iz idealnih in ne zgolj iz materialnih razlogov posvetil po dokončanem javnem študiju temu poklicu, bo našel v njem zadovoljnost in mu ne bo odvzeta božja pomoč, ki je kakor v vsakem stanu posebno v odvetniškem potrebna, ker so njegova pota prepogosto spolzka in nevarna.

Dr. Ivo Česnik.

Ali so bili naši kulturni delavci verni

2. Škof Hren.

Najznamenitejši zastopnik protireformacijske dobe je pri Slovencih škof Tomaž Hren (1560—1630). Tega moža odlikuje čista vera, kot jo je predpisoval in preuredil z dogmami prevažni tridentinski koncil (1545—1563), ki je dal pobudo za Catechismus Romanus 1566. Škof Hren je ves izšel iz tega reformacijskega duha katoliške Cerkve, ki je sama iz sebe hotela reformirati svojo organizacijo »in capite et in membris« (pri duhovščini in vernikih). V pomoč so bili Cerkvi in prav tako Hrenu na novo ustanovljeni redovi, predvsem Ignacija Lojolskega Jezusova družba (jezuitski red).

Reforma katoliške Cerkve na Kranjskem in boj za zmago katoliške resnice, ti dve načeli sta vodili škofa Hrena pri vsem njegovem delu na stolici ljubljanske škofije v Ljubljani in v Gornjem gradu v Savinjski dolini. Od tod njegov boj za čistost duhovniškega življenja, njegov boj proti duhovnikom, ki so živeli razbrzdano ali se pečali z vsemi mogočimi posli, od tod ustanavljanje semenišč za vzgojo dobrega kleriškega naraščaja, od tod njegove številne sinode v Gornjem gradu in njegove vizitacije po slovenskih župnijah.

Iz iste vneme za čistost in pravilnost verskega življenja, iz iste vneme je Hren nastopil proti protestantskim predikantom. Zato je stopil na čelo protireformacijske komisije na Kranjskem, ki je kot državna oblast izgnala v letih 1600—1605 vse predikante s Kranjskega, zaprla protestantske cerkve, vrnila katoliški Cerkvi premoženja, ki so jih bili ugrabili protestanti, sežigala protestantske knjige in spreobračala slovenskega kmeta in meščana zopet k pravi veri.

Koliko obsodb je bilo že izrečenih in napisanih proti škofu Hrenu, češ da je uničil vso protestantsko slovensko književnost, ki se je v letih 1551—1595 že tako bujno razcvetela! Toda resnici na ljubo bodi ponovno ugotovljeno, da Hren ni uničil vse slovenske književnosti in da prav za prav niti ni proti nji nastopal. Nastopal je proti protestantski knjigi, ne proti slovenski kot taki. Proti prvi pa je moral

nastopiti, če je hotel doseči svoj namen — očistiti svojo škofijo protestantov in protestantske krive vere! J. Turk je nekje lepo zapisal in ugotovil, da Hren tega svojega »nekulturnega dejanja« ni izvajal takó, da bi bil povzročal boleost ljubiteljem slovenske knjige.

Najznamenitejšo protestantsko knjigo — Dalmatinov prevod sv. pisma — je Hren ohranil in celó l. 1602. iz Rima dobil dovoljenje, da ga duhovniki v njegovi škofiji smejo rabiti, dokler ne dobe katoliškega prevoda!

Sicer pa utegnemo očitek, da je škof Hren uničeval slovensko knjigo in da za kulturo ni imel smisla, povsem ovreči tudi še z druge strani. Hren je namreč skrbel z vso svojo avtoriteto, da je slovenska književnost takoj dobila nadomestilo za odpravljene protestantske knjige, in to v dobi, ki še ni znala ceniti narodnih vrednot. Sam je sestavljal katekizem in priredil pesmarico, ki pa nista izšla. Izšli so pa prevodi evangelijev in listov l. 1612—1613, ki jih je napisal jezuit Čandek in jih je Hren sam založil in popravljaj (ali vsaj hotel popraviti). In ti Evangeliji in listovi so bili potem skozi katoliško dobo šestkrat izdani tja do druge polovice 18. stoletja, do nastopa slovenskega narodnega preporoda v prosvetljski dobi. Prav tako pa je škof Hren delal za ustanovitev nove tiskarne, a so njegovi naporí glede tega ostali brezuspešni. Uspešno pa je podpiral kot mecen naše slovensko slikarstvo in tovrstna umetniška dela.

Škof Hren je potemtakem obnovil na Slovenskem (ali vsaj v svoji škofiji) versko življenje in započel delo za slovensko katoliško knjigo, ki je potem cvetela do 1768. leta ter dala naši literaturi vsa tovrstna potrebna dela — razen celotnega prevoda katoliškega svetega pisma, ker so ti prevodi ostali le v rokopisih. V dobi katoliške reformacije so bili naši pisatelji in kulturni delavci po veliki večini duhovniki. Vendar se pri njih ne bomo mudili, ker niso bili tako pomembni. Zato pa bodo za naše razpravljanje prišli toliko bolj v poštev pisatelji in drugi kulturni delavci v prihodnji dobi slovenskega narodnega preporoda (1768—1848) in v kasnejših dobah.

Fr. Jesenovec.

Takih profesorjev nam Bog daj

(† Dr. Jože Debevec.)

V četrtek 6. oktobra letošnjega leta je bil lep jesenski dan. Sonce je sijalo tako prijazno in zrak je bil čudovito prozoren. Gorenjske planine so se videle čisto blizu. Polnost in zrelost njiv in vrtov je ožarjalo sonce, kakor da hoče po svojih žarkih veselo in nasmejano gledati sadove letošnjega uspeha.

Pred mrtvašnico Leonišča se je zbrala velika množica. Stari in mladi, tovariši in prijatelji, posebno pa številni učenci, nekateri že osiveli v svojih poklicih, drugi komaj na pragu življenja, so prišli, da pospremijo k zadnjemu počitku priljubljenega in spoštovanega profesorja dr. Jožeta Debevca. Lep jesenski dan se mi je zdel kakor prispodoba njegovega življenja. Z zreliimi sadovi svojega bogatega notranjega življenja se je poslovil in odšel v večnost.

Življenje pokojnega je bilo polno, bogato in mnogostransko. Skoraj v vseh naših listih, poljudnih, leposlovnih in znanstvenih, v šoli, v društvih in v družbi je razsipno delil od svojih talentov. Vsega tega so se ob njegovi smrti hvaležno spominjali drugi. Naš list naj se ga spomni predvsem kot neprekosljivega profesorja.

Dvajset let je minulo letošnje jesen, ko sem dr. Jožeta Debevca spoznal. V prvi šoli smo ga dobili za razrednika. Samo 14 dni je bila šola. Potem je prišla španska bolezen, prevrat Avstrije in še druge stvari. Šole so se zaprle. Šele v drugi polovici novembra smo se vrnili v gimnazijo. Dobili smo drugega razrednika. Potem so tekla leta in kazalo je, da se koč učenci z dr. Debevcem ne bomo več srečali. Učil

nas je sicer italijanščino, pa v tistih dveh urah na teden se nismo mogli nič prav vživeti drug v drugega. V šesti šoli pa je menda po naključju spet postal naš razrednik. Poučeval je latinščino in grščino.

Ko danes premišljudem tiste čase, vedno bolj jasno vidim, kako važno je za razred, kdo je njegov razrednik. Razrednik je vse drugače povezan s svojim razredom kakor drugi profesorji. Njemu je izročena vsa skrb za razred. On daje razredu pečat svoje osebnosti. On razred dviga, družji, mu budi idealizem, ga usmerja in celo na poklic dijakov večkrat odločilno vpliva. In v vsem tem je bil dr. Debevec čudovit mojster!

Pokojni profesor ni bil nikdar malenkosten. Ne v šoli ne zunaj in ne na izletu. Pouk latinščine in grščine je bil pri njem nekaj svojevrstnega. Čitali smo mnogo in hitro. Polagal je vso važnost bolj na vsebino. Slovnica je stala ob strani bolj kot potrebno sredstvo. Dr. Debevec nam je o vsakem klasiku in njegovem delu hotel dati kolikor mogoče celotno sliko. Česar nismo čitali, je dopolnil s tem, da nam je povedal kratko vsebino. Klasiki so oživeli. Nič več niso bili dolgočasni

primeri za posebnosti latinske in grške slovnice. Kadar smo prevajali iz slovenščine na klasične jezike, je pokojni profesor rad videl, če smo znali stavke predstavljati na več načinov. Tako smo se igrave naučili stilističnih posebnosti tujega jezika. Pri nalogah smo se na ta način ognili marsikateri pasti, ki je bila nastavljena. Izven razreda je dr. Debevec širokosrčnost družil s primerno naivnostjo. Zaradi tega nam je več zaupal, kakor smo bili vredni, a nekako prav toliko, kolikor smo bili kot mladi ljudje potrebni. Bil je resen, pa vendar popustljiv. Držal je bolj z nami kakor s tistimi, ki so nas tožili. To nam je bilo zelo všeč. Nehote smo se začeli zavedati njegove velike plemenitosti in vedno bolj nam je bilo žal, če smo jo zlorabljali. Preko malenkostnih mladostnih neugnanosti, ki so bolj izraz nezrelosti kakor hudobije, je šel mirno in molče ter brez kazni. Zato pa tudi skoraj celo leto nismo imeli disciplinskega primera. Dasi je v šoli velikokrat govoril o življenju izven šole, dajal nauke in opozarjal, nas vendar izven razreda ni nikdar zasledoval. Čutili smo se svobodne in vendar nekako nevidno nanj navezane.

Pred njegovim znanjem smo dobivali vedno večje spoštovanje. Med latinskimi in grškimi urami je prišlo vse na vrsto. Nobena slovenska knjiga ni izšla, da je ne bi v razredu obravnavali. Težje stvari iz »Doma in sveta« ter »Ljubljanskega zvona« nam je pojasnjeval in razlagal. Učil nas je uživati literarne umetnine, seznanjal nas je s francoskimi in angleškimi deli, izpodbujal k učenju tujih jezikov in zraven vse nekako vezal s klasiko. Včasih smo ga sicer namenoma zapeljali, da smo se zaklepetali celo uro. Toda zato smo pa drugi dan sami od sebe bolj pohiteli. Ob njegovem velikem obzorju je naše majhno obzorje hitro rastle in se širilo. Zdelo se mi je, kakor da nas vse spremlja v polumer svojega znanja. Kar je čital in kar je videl, o vsem se je z nami pogovarjal. In kar je najbolj zanimivo: pri vsem tem ni pouk klasikov trpel ali zaostajal, marveč celo pridobival.

Dr. Debevec je bil srčno dober do nas. Čeprav smo med njegovimi urami včasih veliko pisali, vendar zvezkov nismo kupovali. Sam nam je nanosil v šolo toliko papirja, da smo iz njega delali zvezke. Parkrat je prinesel v razred več izvodov župančičevih poezij in jih delil. Čudno se nam je zdelo, a sprejemali smo hvaležno. Če je pri šolskih nalogah zasačil prepisovalca, je bil hud in nervozen. Toda drugo uro, ko je vrnil zvezke, se je samo smejal. V tem oziru smo ga morda največ varali, ali pa je morda le on do neke mere dopuščal tako varanje? Nekateri sošolci so bili veliki reveži v prirodoopisu. Med pavzami so znali vse, ko pa so bili vprašani, jim je vse odpovedalo. Dr. Debevec je z njimi sestavljal pismene preglede, se z njimi učil ob popoldanskih urah, z njimi ponavljal.

Dasi je bil pokojni profesor duhovnik, je vendar duhovski poklic kazal med poukom samo po obleki. Ne vem, zakaj. Kar je bilo dušnopastirskega, je prepuščal katehetu. On je v nas gradil samo osnove animae humanae naturaliter christianae. Morda je v dolgoletnih izkušnjah spoznal, da je ta način najbolj uspešen.

Pozneje sem prišel v stik z mnogimi, ki so bili prejšnja leta njegovi učenci. Pa v vseh brez razlike nazorov in prepričanja je zapustil zavest, da je bil najboljši učitelj, velik po znanju in še večji po dobroti. Vsi mu bomo ohranili hvaležen spomin in ali ni v tem njegova velika vzgojnost? Zdaj pri Bogu uživa plačilo, pri viru Resnice in Dobrote, katere glasnik je na zemlji vedno bil. Želimo samo, da bi nekaj tiste ljubezni, ki nam jo je živ izkazoval, še dalje razlival na nas po svoji priprošnji pri Bogu.

Dokler bo živel slovenski dijak, tako dolgo se bodo čitali njegovi »Vzori in boji«. In dokler se bodo čitali, bo dr. Debevec še vedno vzgajal slovenske dijake. Z njimi si je pač postavil najlepši spomenik na zemlji. Bog, daj večni pokoj njegovi plemeniti duši!

P. S.

Blíža se 8. december

Glavni dijaški in kongregacijski praznik je blizu. Brezmadežna nas vabi, da ji pripravimo lep dan.

Lepo in čisto mora biti za ta dan v dušah; svojo Gospo, Zavetnico in Mater počastimo tudi javno.

Kongreganisti! Ali so vaše vrste urejene? Ste pregledali članstvo, privabili dobrih novih, odslovili slabe? Kongregacija mora biti acies ordinata. Ali so vsi naročeni na »Našo Zvezdo«? Do praznika Brezmadežne mora to delo biti izvršeno!

Se li pripravljate za akademijo? Akademija bodi zunanji izraz vsega, kar v dušah nosite: izraz moči in ljubezni, izraz toplote in jasnosti, dokaz zrelosti in lepote. Pesem in prizor, nastop in priprave naj odražajo vašo voljo, biti nova mladina za nove čase, ki za Jezusom hodi z Marijo... Na akademijo povabite vse tovariše, ki dobro mislijo in dobro hočejo.

Najlepše pa mora biti jutro praznika! Vsi kongreganisti z očičenimi dušami pri mizi Gospodovi... Ali je kaj lepših prizorov od tistega, ki ga bomo doživeli to jutro: študent, bodoči inteligent in voditelj, globoko sklonjen pred sveto hostijo pod varstvom Matere božje... Ali ne čutiš Ti, ki nisi kongreganist, kakor neko domotožje po vsem tem, po Materi? Pridi in pogledaj tudi Ti!

8. december je praznik kongreganistov in vseh plemenitih študentov!

Cerkev in naš narod

So ljudje in tudi pri nas, ki pravijo, da katoliška Cerkev ni še nikoli nič storila za narod. Toda če pogledamo zgodovino slovenskega naroda, vidimo, da je od vsega početka naše zgodovine, to je od preselitve na naše sedanje ozemlje, imela Cerkev odločilen vpliv. Slovenci bi bili utonili v morju Turkov, če ne bi sprejeli krščanstva, kakor se je to zgodilo mnogim takratnim narodom in tudi sosednjim Obrom. Slovenci se moramo torej tudi za svoj obstoj zahvaliti Cerkvi. In če gremo naprej: kdo je ustvarjal kulturo, kdo budil narodno zavest, kdo pozival narod proti sovražnikom in ga zbiral, n. pr. proti Turkom? Vse to je delala Cerkev. Najvišje osebnosti slovenske kulture so izšle ravno iz Cerkve. Ni mogoče naštevati vseh drugih del Cerkve, ki so bila v prid našemu narodu, kajti brez števila jih je. Če gledamo na to stoletje, kdo drugi kakor duhovniki so bili, ki so prvi spoznali, da je izhod našega naroda iz sužnosti v današnji narodni državi? In če končno pogledamo, kdo varuje naš narod, ki je ostal v sužnosti pod tujim jarmom na Koroškem in Primorskem, kdo ga spremlja v Ameriko in Nemčijo in Francijo, vidimo, da so zopet duhovniki tiste Cerkve, ki jo nekateri smatrajo za protinarodno, vodniki in varuhi trpečega naroda.

Ciril.

Kar dihati si ni upal, ko je bral.

»Nespametni mož se bo v divjini zgubil, pametni pa bo stopinje uravnal po zvezdah na nebu. Poslušaj torej, Miha Sever, besede svojega služabnika! Če pozna skrivnost en sam človek, je varna, pa tudi če jo zaupa še komu drugemu, utegne ostati varna. Če pa so skrivnost spoznali tudi zlobni ljudje, jo bodo zaradi svoje hudobije hitro obrnili v svojo lastno korist.«

Komaj je mogel še držati listek v roki in branje nadaljevati, tako hudo se je tresel po vsem telesu. Torej tudi Beni Hasan pozna njegovo tajno! »Tudi če jo zaupa še komu drugemu, utegne ostati varna.« Kazalo je, da bi jo Beni Hasan znal čuvati. »Toda hudobni ljudje ... jo bodo obrnili v svojo lastno korist.« Torej Beni Hasan ve tudi za Don Luigija in njegova pajdaša!

S težavo se je premagal, da je bral dalje.

»Naj mi Sever Miha nastavi svoje uho. Stopa skozi velike nevarnosti. Vendar pa bo zopet dobil svoje smuči nazaj in ugnal svoje sovražnike, če gre za Zamatom, kamor koli ga popelje. Sledi pa naj mu brez besede, ker zaveda naj se, da imajo ljudje ušesa. Beni Hasan je govoril.«

Miha je listek zganil in ga vtaknil v žep. »Prav, naj me velja kar hoče!« se je odločil. Zamat pa je rekel »Pripravljen sem, pojdiva!«

A mutec je zmajal z glavo in s kretnjami dopovedal, da bo sam šel naprej. Miha pa naj pazi, da ga ne zgubi izpred oči, naj bi prišlo vmes kar koli.

»Dobro, držal se te bom kot klop,« je obljubil Miha.

10. Ramiro sporoča.

Nad grebenom Mont Blanka je vzhajalo sonce, s toplim žarom božalo sleherni vrh pod snežno odejo, se še malo pomudilo pri njih, potem postalo škrlatno in izginilo. Smučarji, sankarji in zmernejši drsalci po St. Gervaisu, Meževi, Chamonixu in Col de Vozi so se obračali na svojih blazinah, z radostjo v srcu mislili na ure, ki jih danes čakajo, pa spet malo zadremali, dokler jim ne prineso kave. Delavci pa so zehaje stopali z metlami na drsališča.

Nastopal je nov dan. In visoko gori na Prairionu so ga trije možje nestrpno čakali.

Že so vstali. Že zgodaj so se pognali v sneg in ga spet orali, ko so se vračali v svoje skrivališče, razpadajočo kamnitno kočjo. Ko je napočilo jutro, pa je zdaj ta, zdaj drugi odšel v gozd in prežal na pot, ali morda kdo prihaja, a se je vselej nevoljen in razočaran vrnil.

»Kaj neki se je fantu zgodilo, Luigi?«

»Kako naj vem, Anton?«

»Saj si mu strogo zabičal, naj se iz Ženeve vrne naravnost semkaj, ne? Si mu tudi povedal, s katerim vlakom naj se pelje?«

»Našo Zvezdo« izdaja škofijsko vodstvo DMK v Ljubljani in v Mariboru. Urejuje jo konsorcij, ki ga predstavlja škofijski voditelj dr. Tomaž Klinar. Izhaja dvakrat na mesec. Cena listu za dijaštvo je Din 8.— na ločene naslove; pod skupnim naslovom Din 7.—; za nedijake je celoletna naročnina Din 15.—. Uprava je v Ljubljani, Streliška ulica 12/II (Ljudski dom). Uprava posluje vsak dan od 10. do 12. dopoldne in od 5. do 6. popoldne. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (Karel Čeč).